

Europska komisija

Pregled aktivnosti EU-a u području okoliša:

Hrvatska

“Zakonodavstvo EU-a iz područja okoliša poboljšava živote ljudi, ali pravila funkcioniraju samo ako se stvarno primjenjuju. Među ostalim, zakonodavstvo iz područja okoliša poboljšava kvalitetu vode i zraka, povećava stope recikliranja, štiti prirodu te donosi goleme ekonomske koristi. Međutim, zakonodavstvo je učinkovito samo ako se provodi. Tu nastupa pregled aktivnosti u području okoliša: to je dio naše odgovornosti prema građanima koji žele da EU osigura pravilnu primjenu zakonodavstva iz područja okoliša u njihovim zemljama.”

Karmenu Vella

Član Europske komisije za okoliš, pomorstvo i ribarstvo

©iStockphoto/Zlatni

Profil zemlje – Hrvatska

Hrvatska se odlikuje bogatom prirodnom baštinom, s bogatstvom vode, izuzetnim priobalnim vodama, prirodnim parkovima i raznolikim morskim i kopnenim ekosustavom. Gospodarski razvoj Hrvatske u velikoj mjeri ovisi o tim resursima te osobito o turističkom sektoru. Međutim, nedvojbeno je da širenje turizma ima izravan i neizravan utjecaj na okoliš koji uključuje pritisak na bioraznolikost te veće stvaranje otpada i potrošnju vode i energije. Sve je to potrebno riješiti na odgovarajući način. Održavanje gospodarskog razvoja Hrvatske prije svega ovisi o učinkovitom upravljanju prirodnim resursima, povećanim ulaganjima i osiguravanju usklađenosti sa zakonodavstvom o okolišu EU-a. Najkritičniji sektor koji zahtijeva hitno djelovanje jest gospodarenje otpadom. Prijelaz na kružnije gospodarstvo je spor te će zahtijevati znatan angažman donositelja politika, sudionika poslovanja i potrošača. Određivanje područja mreže Natura 2000 i provedba mjera očuvanja također predstavljaju izazov za zemlju.

Izazovi

Glavni izazovi s kojima se Hrvatska suočava u pogledu provođenja politike i zakonodavstva u području okoliša jesu sljedeći:

- Poboljšanje gospodarenja otpadom, osobito povećanje recikliranja komunalnog otpada radi ostvarenja cilja EU-a u pogledu recikliranja do 2020. te olakšavanje prijelaza na kružnije gospodarstvo, zajedno s poboljšanom učinkovitosti resursa i eko-inovacija.
- Dovršetak određivanja područja mreže Natura 2000 (morska područja od značaja za zajednicu (SCI-jevi), područja posebne zaštite (SPA) i posebna područja očuvanja (SAC-ovi)) i osiguranje njihovog učinkovitog upravljanja.
- Davanje prvenstva provedbi projekata potrebnih za ispunjenje zahtjeva Ugovora o pristupanju s obzirom na Direktivu o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktivu o vodi za piće

Mogućnosti

Hrvatska bi mogla imati bolje rezultate kad je riječ o pitanjima za koja postoje čvrsta baza znanja i dobre prakse. To se osobito odnosi:

- na učenje iz lokalnih primjera dobrih praksi gospodarenja otpadom i njihovo ponavljanje u manje uspješnim regijama.
- na osiguravanje učinkovite zaštite i obnove hrvatskog prirodnog kapitala, osobito na temelju mreže Natura 2000, kako bi se najbolje iskoristile moguće prednosti usluga ekosustava koje mogu imati ulogu snažnih gospodarskih pokretača, uključujući putem zelenog turizma i drugih održivih aktivnosti.
- na pretvaranje otpada u resurs i niskih stopa recikliranja u poslovne prilike.

Okoliš

Točke izvrsnosti

Postoji nekoliko primjera dobre prakse kad je riječ o provedbi politika i zakonodavstva u području okoliša i inovativnim pristupima koji mogu poslužiti kao primjer, uključujući:

- Eko otok Krk jest ekološko zasnovan sustav zbrinjavanja komunalnog otpada koji predstavlja cjeloviti model odlaganja otpada, prvi takve vrste u Hrvatskoj. Eko otok Krk je 2015. ostvario 50 % odvajanja otpada i priprema za ponovnu uporabu i recikliranje, čime je već ispunio cilj za razdoblje do 2020. iz Okvirne direktive o otpadu.
- U Slavanskom Brodu je dovršen projekt modernizacije vodne infrastrukture i infrastrukture otpadnih voda financiran sredstvima EU-a. Glavni cilj projekta bio je osigurati ispunjenje europskih standarda, čime se ostvaruju koristi za stanovnike i štiti okoliš dunavskog sliva.
- Hrvatska je u listopadu 2015. pripremila Zelenu knjigu: tehnička osnova za razvoj niskougljične strategije za Hrvatsku za razdoblje do 2030. uz razmatranje do 2050. Ovom se strategijom utvrđuje put prema konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika. Ona se primjenjuje na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, no osobito se odnosi na energiju, industriju, promet, poljoprivredu, šumarstvo i gospodarenje otpadom.

O pregledu aktivnosti u području okoliša

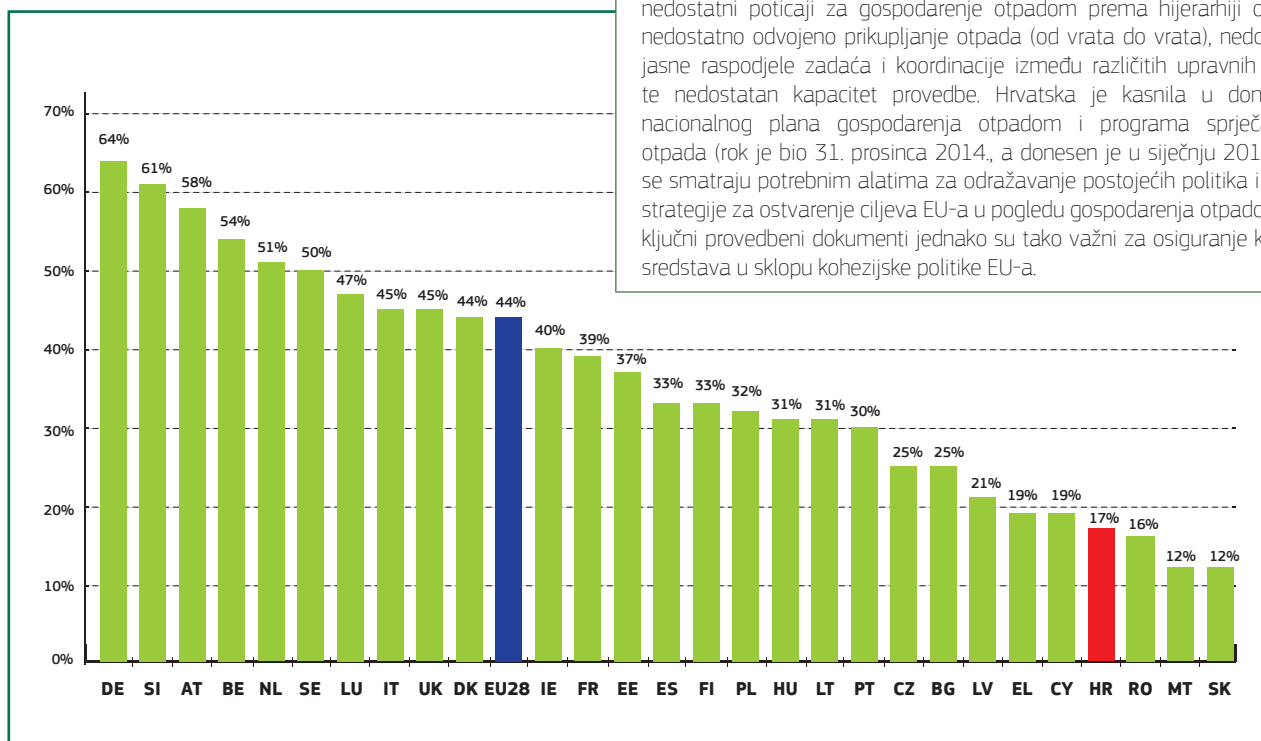
Europljani žele da nakon zajedničkih odluka slijedi brza i učinkovita provedba. Loša provedba dovodi do visokih društvenih i gospodarskih troškova i troškova u području okoliša te stvara nejednake uvjete za poslovanje. Više od 75 % europskih građana smatra da okoliš u njihovoj zemlji treba zaštititi zakonodavstvom EU-a u području zaštite okoliša, a gotovo 80 % njih slaže se da bi u njihovim zemljama institucije EU-a trebale moći provjeriti ispravnu primjenu zakonodavstva o okolišu.

U Pregledu aktivnosti u području okoliša Europska komisija analizira glavne izazove i prilike u pogledu provedbe zakonodavstva i politika u području okoliša u svakoj državi članici. Rezultati se objavljuju u kratkom, ali sveobuhvatnom izvješću o zemlji koji se objavljuje svake dvije godine. Svrha je izvješća potaknuti pozitivnu debatu o zajedničkim izazovima za EU u području okoliša, kao i o najučinkovitijim načinima za rješavanje ključnih nedostataka u provedbi te poboljšati ishode u području okoliša svake države članice. Ta se izvješća oslanjaju na podrobna provedbena izvješća koja je Komisija prikupila ili izdala na temelju konkretnog zakonodavstva u području okoliša i izvješća o stanju okoliša Europske agencije za okoliš. Pregledima aktivnosti u području okoliša neće se zamijeniti posebni instrumenti kako bi se osigurala usklađenosti s pravnim obvezama EU-a. Prvo izvješće nije se bavilo klimatskim promjenama.

U ovom sažetku predstavljeni su najvažniji dijelovi Pregleda aktivnosti u području okoliša za Hrvatsku.

Gospodarenje otpadom

Hrvatska zaostaje za ostvarivanjem ciljeva EU-a u pogledu otpada. Temeljni razlozi za to jesu: nedovoljno planiranje gospodarenja otpadom, nedostatan poticaji za gospodarenje otpadom prema hijerarhiji otpada, nedostatan odvojeno prikupljanje otpada (od vrata do vrata), nedostatak jasne raspodjele zadaća i koordinacije između različitih upravnih razina te nedostatan kapacitet provedbe. Hrvatska je kasnila u donošenju nacionalnog plana gospodarenja otpadom i programa sprječavanja otpada (rok je bio 31. prosinca 2014., a donesen je u siječnju 2017.) koji se smatraju potrebnim alatima za odražavanje postojećih politika i izradu strategije za ostvarenje ciljeva EU-a u pogledu gospodarenja otpadom. Ovi ključni provedbeni dokumenti jednako su tako važni za osiguranje ključnih sredstava u sklopu kohezijske politike EU-a.

Stopa recikliranja komunalnog otpada u postocima (%) u 2014

©Stockphoto/V. Medvedev

Zaštita prirode

Hrvatskom mrežom Natura 2000 obuhvaćeno je 36,5 % kopnenog područja (druga najveća mreža u EU-u u odnosu na površinu država članica) te znatno morsko područje (4986 km²). Hrvatska je do 2015. odredila 741 područje od značaja za zajednicu i 38 područja posebne zaštite. Iako se kopneni dio mreže sada može smatrati dovršenim, morski dio još uvijek predstavlja neke nedostatke u pogledu određivanja. Hrvatska treba dovršiti proces određivanja posebnih područja očuvanja te donijeti jasno određene ciljeve očuvanja i potrebne mjere očuvanja za ta područja te osigurati odgovarajuće resurse za njihovu provedbu. Cilj je vrste i staništa od značaja za zajednicu održati na / obnoviti do povoljnog stanja očuvanosti diljem njihovog prirodnog areala.

Kakvoća i upravljanje vodom

Drugi plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. – 2021. donesen je u srpnju 2016. Glavni pritisak na površinske vode Hrvatske jest raspršeno onečišćenje koje pogađa 94 % vodnih tijela.

Kad je riječ o vodi za piće Hrvatska ima koristi od prijelazne mjere u vezi sa zahtjevima Direktive o vodi za piće u pogledu mikrobioloških parametara i parametara pokazatelja broja vodoopskrbnih zona.

Kakvoća vode za kupanje u zemlji proteklih je godina bila iznad prosjeka. Kako je prikazano na grafikonu u Hrvatskoj je 2015. 94 % voda za kupanje bilo izvrsne kakvoće, 1,9 % dobre kakvoće i 0,4 % dostatne kakvoće; preostala 32 područja vode za kupanje nije bilo moguće ocijeniti.

Komisija je nedavno ocijenila prijenos Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u Hrvatskoj. Zemlja je napravila značajan napredak u ostvarenju usklađenosti, iako će biti potrebne neke izmjene u zakonodavstvu kako bi se nacionalno zakonodavstvo u potpunosti uskladilo s Direktivom.

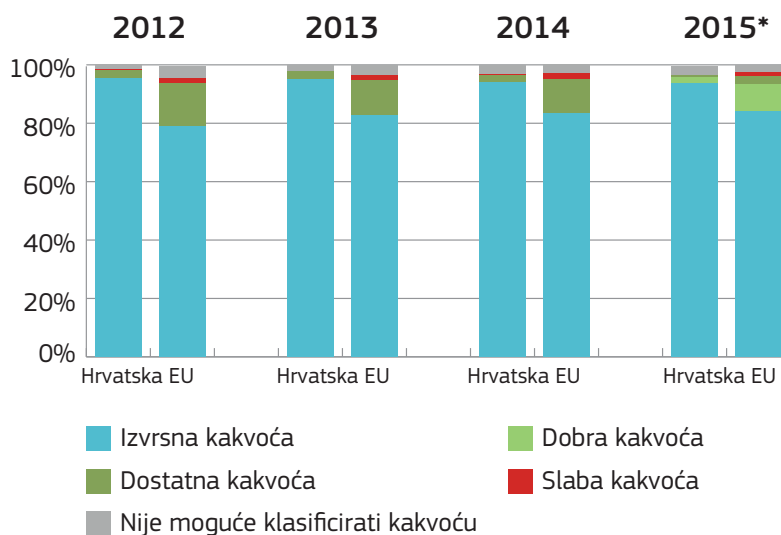
Na putu prema kružnom gospodarstvu

Hrvatska tek započinje svoj prijelaz s linearnog na kružno gospodarstvo. S obzirom na slabu produktivnost resursa i niske stope recikliranja u zemlji, promicanjem kružnog gospodarstva i poboljšanjem učinkovitosti resursa moglo bi se potaknuti ulaganje. Iako je produktivnost resursa u Hrvatskoj nešto porasla tijekom posljednjih deset godina, s 1,1 EUR/kg (prosjeak EU iznosi 2,0 EUR/kg) za 2014. i dalje je daleko ispod prosjeka EU-a.

Eko-inovacija

Među 28 zemalja EU-a za 2015. Hrvatska je slabo rangirana kad je riječ o rezultatima eko-inovacija jer je zemlja ostvarila 33 % niži indeks od prosjeka EU-a. Budući da zemlja još uvijek nema ciljanu politiku eko-inovacija, one bi se mogle dalje razvijati i promicati.

Kakvoća vode za kupanje u Hrvatskoj 2012. – 2015.

* Kategorija „dobro” uvedena je u izvješću o vodi za kupanje iz 2015.

Morski okoliš

Hrvatske morske vode dio su mediteranske morske regije i podregije Jadranskog mora. Hrvatska je pokrenula odgovarajući program praćenja svojih morskih voda kako bi pratila napredak prema dobrom stanju okoliša, počevši od 2014. Međutim, čini se da su potrebni daljnje usavršavanje i razvoj programa nadzora za sve deskriptore kako bi činili odgovarajući okvir za praćenje napretka prema dobrom stanju okoliša. To je osobito važno jer za većinu deskriptora program praćenja neće biti primjeren za praćenje napretka prema ostvarivanju njegovih ciljeva prije 2018., roka za sljedeću procjenu morskih voda Hrvatske.

©iStockphoto/vuk8691

Učinkovito upravljanje

Hrvatska bi mogla imati koristi od jačanja upravnog kapaciteta u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike jer bi to imalo pozitivan učinak na apsorpciju sredstava EU-a te bi ubrzalo usklađivanje politika i zakonodavstva EU-u u području okoliša.

©iStockphoto/Majaiva

Veljača 2017

Potpuno izvješće o Hrvatskoj, izvješća o ostalih 27 zemalja, kao i Komunikacija „Pregled aktivnosti u području okoliša 2016.: Zajednički izazovi i kako udružiti snage za ostvarenje boljih rezultata” dostupni su na adresi:
http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

ISBN 978-92-79-65102-1
 doi:10.2779/533085